

## שבת פרשת תולדות

ב' כסלו תשפ"ג



גיליון מס' 42  
מומלץ להדפיס את העלון לקראת שבת

**מעלות**  
מרוח ישיבת מעלות  
לשולחן השבת  
עלון שבועי לבוגרי הישיבה



תחום בוגרים

## ראש הישיבה

## נקודה מתוך "לחיות עם פרשת השבוע"

הרצ"ה קוק זצ"ל היה חוזר הרבה על כך שפרשיות ספר בראשית מחולקות לזוגות. פרשות בראשית ונח עוסקות בראשיתו של העולם. פרשות "לך לך" ו"וירא" - באברהם אבינו. פרשות "חיי שרה" ו"תולדות" - ביצחק. פרשות "יוצא" ו"וישלח" - ביעקב.

בפרשיות הללו, בהן אנו עוסקים בדמותו של יצחק אבינו, מביא הרצ"ה את דברי הגמרא (שבת פ"ט ע"ב):

"אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: מאי דכתיב 'כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו אתה ה' אבינו גואלנו מעולם שמך', לעתיד לבא יאמר לו הקב"ה לאברהם: בניך חטאו לי. אמר לפניו: רבונו של עולם, ימחו על קדושת שמך. אמר: אימר ליה ליעקב, דהוה ליה צער גידול בנים, אפשר דבעי רחמי עליהו. אמר ליה: בניך חטאו. אמר לפניו: רבונו של עולם, ימחו על קדושת שמך. אמר: לא בסבי טעמא, ולא בדרדקי עצה (=לא בזקנים טעם, ולא בילדים עצה). אמר לו ליצחק: בניך חטאו לי. אמר לפניו: רבונו של עולם, בני ולא בניך? בשעה שהקדימו לפניך נעשה לנשמע, קראת להם "בני בכורי", עכשיו בני ולא בניך? ועוד, כמה חטאו, כמה שנתנו של אדם - שבעים שנה, דל עשרין דלא ענשת עליהו (=הסר עשרים שנה שאינך מעניש עליהו), פשו להו חמשיין (=נותרו חמישים). דל עשרין וחמשה דלילותא (=הסר עשרים וחמש שנים של הלילות), פשו להו עשרין וחמשה (נותרו עשרים וחמש). דל תרתי סרי ופלגא דצלווי ומיכל ודבית הכסא, פשו להו תרתי סרי ופלגא (=הסר שנים עשרה שנים וחצי של תפילה ואכילה ובית הכסא, נותרו שנים עשרה שנים וחצי). אם אתה סובל את כולם - מוטב, ואם לאו, פלגא עלי ופלגא עליך (=חצי עלי וחצי עליך). ואם תמצא לומר כולם עלי, הא קריבית נפשי קמך (=הרי הקרבתני עצמי לפניך). פתחו ואמרו: 'אתה אבינו'."

ננסה להבין את משמעות הגמרא. מדוע אברהם ויעקב אמרו דבר אחד, ויצחק אמר דבר שונה? מהי מיתתו של יצחק שבעבורה אמר את דבריו? חיייהם של אברהם ויעקב, בשונה מחייו של יצחק, מלאים בסיפורים. אברהם - יוצא מחרן ובא לארץ ישראל. לאחר מכן הוא יורד למצרים ועובר נסיונות במצרים ועם הפלישתים. אברהם בונה מזבחות וקורא בשם ה'.

יעקב - חייו מלאים "סיבוכים", כלשונו של הרצ"ה. עוד קודם לידתו הוא מתרוצץ בבטן עם עשו. בלידה - ידו אוזחת בעקב אחיו. לאחר מכן הוא נאלץ להתמודד מול עשו ומול לבו, ולבסוף סיפור מכירת יוסף והירידה למצרים.

יצחק - אין לו סיפורים. המעט שיש - נסתר ונעלם. סיפור חפירת הבארות, שהוא אולי הדבר המרכזי שיצחק עושה - אפוף סוד. מהי משמעות חפירת הבארות, סתימתן, קריאת השמות? יצחק "כולו נפעלות". אחרים פועלים למענו. גם בסיפור העקדה - יצחק איננו פעיל. "וְהֶאֱלֹהִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם" (בראשית כ"ב, א'). נפעלותו של יצחק בולטת ביותר בעת שאברהם מחפש עבורו אשה. אברהם דן עם העבד, האם להשיב את יצחק לחרון או לא. הם כלל לא שואלים את יצחק לדעתו, שלא כמו רבקה (בראשית כ"ד, נ"ז): "וַיֹּאמְרוּ נְקָא לְנֶעֱר וְנִשְׁאַלְהָ אֶת פִּיהָ."

יש ליצחק עוצמות אדירות - שמתבטאות בחיי שגרה מרוממים. לחיות את השגרה בעוצמה גדולה - זהו הנסיון הגדול ביותר. גם אנו בדורנו זקוקים לכך. הדורות הראשונים ששבו לארץ ישראל מן הגלות נאחזו בארץ במסירות נפש עוצומה. משפחות שכלו ילדים ממחלת הקדחת - ולא נשברו. אלו הם דורות של ענקים.

התפקיד של הדור שלנו הוא לשמר את הקיים. זהו תפקיד חשוב ולא קל. אנו צריכים לחיות את חייו בעוצמה גדולה - בלי שיש בכך מעשי גבורה וחלוציות מיוחדים.

מפרשת השבוע ומדמותו של יצחק ניקח תעצומות נפש, לבנות חיי שגרה עוצמתיים. אנו צריכים לגלות את היופי שיש בחיי היום יום. אין צורך ב"מבצעים" גדולים וחד פעמיים כדי לגלות את הנוכחות של הקב"ה בעולם. הקב"ה מתגלה אלינו על ידי לימוד התורה, על ידי שגרת חיים של חסד ואהבת הרע, של מחילה ושל שמירת הלשון. כל אלו מגלים את ההנהגה האלוקית.

כאשר עם ישראל חי בצורה נכונה, מתגלה שמו של הקב"ה בעולם. "וְאֵתֶם עַדֵי נְאֻם ה' וְאֲנִי אֵל" (ישעיהו מ"ג, י"ב). אנו מעידים ומגלים את הקב"ה בעולם. "עם זו יצאתי לי תהלתי יספורו" (ישעיהו מ"ג, כ"א). "יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּדָ אֶתְפָּאֵר" (ישעיהו מ"ט, ג') - דרך עם ישראל מתגלה הפאר-הבאר, המים החיים שזורמים בעומק המציאות ומחיים אותה. בע"ה נהיה ראויים לחיים מלאי עוצמה, בבריאות ושמחה לאורך ימים ושנים טובות.

מתוך שיעור שניתן בתאריך כ"א מרחשון תשפ"ג.  
השיעור המלא נמצא באתר הישיבה.



## פינת הילדים

## חשינות חיפוש הפרשה וברשי

(לאחר מציאת המושג בקשו בשולחן שבת מאבאמא להרחיב על המושג שמצאתם)

חוליים כלומר הכא...

3. "ממעיק יפרדו".  
לאן נפרדו יעקב ועשו?

2. מה ההבדל בין הקול של יעקב לקול של עשו?

1. מה ניסה יעקב לעשות בלידתו, כשאחזו בעקב עשו?

"אין יעקב שולט אלא בקולו - 'הקול קול יעקב'; אין עשו שולט אלא בידים 'והידים ידי עשו'"

(בראשית רבה ס"ה, כ')

